

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 151/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej spoločnosťou [REDAKČIA], [REDAKČIA], v mene ktorej koná advokát [REDAKČIA], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo 73/2018 a jeho uznesením sp. zn. 1 Obdo 73/2018 z 13. decembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo 73/2018 a jeho uznesením sp. zn. 1 Obdo 73/2018 z 13. decembra 2019 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 1. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a 2. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobcovia“), sa svojou žalobou na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) proti Bytovému družstvu Vlčie Hrdlo, Vlčie hrdlo 63, Bratislava (ďalej aj „žalovaný“ alebo „družstvo“), domáhali určenia, že uznesenia č. 1 až 8 prijaté na neverejnej členskej schôdzi žalovaného 7. januára 2013, ktorými bola sťažovateľka zvolená do funkcie predsedníčky predstavenstva družstva, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „[REDAKOVANÉ]“), bol zvolený do funkcie podpredsedu predstavenstva a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „[REDAKOVANÉ]“), bol zvolený za člena predstavenstva, sú neplatné. V právnej veci žaloby sa na okresnom súde konanie viedlo pod sp. zn. 22 Cb 70/2013.

3. Sťažovateľka, [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej aj „intervenienti“) písomným podaním z 12. decembra 2016, tvrdiac, že sú oprávnenými členmi predstavenstva družstva [napriek tomu, že k ich odvolaniu z funkcie členov predstavenstva žalovaného malo dôjsť uznesením členskej schôdze družstva 14. júna 2016 (pozri bod 1 uznesenia najvyššieho súdu), pozn.], pričom táto skutočnosť bola už aj preukázaná v inej právnej veci

vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 22 Cb 71/2013 a chcú ju preukázať aj v konaní o tejto žalobe, a teda, že na výsledku tohto konania majú právny záujem, okresnému súdu z vlastného podnetu oznámili, že vstupujú do tohto konania ako intervenienti na strane žalovaného.

4. Keďže žalobcovia ani žalovaný so vstupom intervenientov do konania nesúhlasili, rozhodol o tom okresný súd uznesením sp. zn. 22 Cb 70/2013 z 22. februára 2017, a to tak, že pripúšťa ich vstup do konania na stranu žalovaného.

5. Okresný súd rozsudkom pre uznanie nároku sp. zn. 22 Cb 70/2013 z 24. apríla 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobe vyhovel.

6. Intervenienti podali proti rozsudku okresného súdu odvolanie – riadny opravný prostriedok, na základe ktorého Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 4 Cob 228/2017 z 1. februára 2018 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) rozhodol tak, že toto odvolanie intervenientov odmietol ako podané neoprávnenými osobami.

7. Sťažovateľka podala proti uzneseniu krajského súdu dovolanie – mimoriadny opravný prostriedok, v ktorom okrem iného najmä namietala, že uznesenie krajského súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pokiaľ okresný súd a následne aj krajský súd procesné spoločenstvo žalovaného a intervenientov nesprávne posúdili ako samostatné spoločenstvo, a nie ako nerozlučné spoločenstvo. Uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľky odmietnuté ako podané neoprávnenou osobou. Uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľke podľa jej vlastného uvedenia doručené 13. januára 2020.

8. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti okrem iného uviedla:

«... Sťažovateľka je členkou a bola predsedom predstavenstva žalovaného.

V tejto súvislosti je nutné podotknúť, že družstvo je právnickou osobou, ktorá je združením osôb a majetku... Čo je pre družstvo záväzné, je záväzné pre všetkých členov a každé rozhodnutie o družstve sa ich nerozlučne týka.

Sťažovateľka preto zakladá svoje oprávnenie podať dovolanie z ust. § 452 CSP s poukazom na ust. 77 ods. 1 CSP a § 84 CSP...

Najvyšší súd ako dovolací súd nepochybnil postavenie sťažovateľky ako intervenientky. Najvyšší súd však usúdil, že sťažovateľka netvorí so žalovaným nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 ods. 1 CSP...

S týmto záverom najvyššieho súdu sa sťažovateľka nemôže stotožniť. Bolo by absurdné prijať záver, že uznesenie členskej schôdze družstva nie je záväzné pre každého člena družstva, resp. že uznesenie členskej schôdze týkajúce sa výkonného orgánu družstva môže byť zároveň záväzné pre určitú časť členov družstva a pre inú zasa nezáväzné, teda členovia družstva by si neboli ani len rovní v právach a povinnostiach. Takýto záver najvyššieho súdu je prísne formalistický a neudržateľný.

Hoci záväznosť uznesenia členskej schôdze ako aj záväznosť rozhodnutia súdu o jeho zrušení pre všetkých členov nie je v zákone výslovne ustanovená, neznamená to, že takáto záväznosť neexistuje. Záväznosť uznesenia členskej schôdze pre každého a záväznosť rozhodnutia súdu o jeho zrušení vyplýva zo zákona implicitne...

Z Veľkého komentára k Civilnému sporovému poriadku od Števčeka M. a kol. sa rozšírená záväznosť rozsudku podľa § 228 ods. 1 CSP viaže aj na rozhodnutia o určení neplatnosti uznesenia členskej schôdze družstva pre každého (Števček M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck, 2016, str. 281).

Rozhodnutie súdu je záväzné pre žalovaného - družstvo, a teda je záväzné aj pre všetkých členov družstva, pretože v družstve majú svoj majetkový podiel a iné práva, a to s akcentom, že sa jedná o bytové družstvo, kde je vkladom byt, de facto „strecha nad hlavou“. V tomto prípade sa jedná aj o odvodenú záväznosť z podielu na majetku družstva a rozhodovaní v družstve ako aj záväznosť z právneho nástupníctva, kde člen družstva je aj právnym nástupcom družstva, pretože má nárok na vyrovnací podiel. Právnická osoba je totiž fiktívna osoba, ktorá predstavuje všetkých členov a ich vložený majetok, a preto ich zaväzuje aj každé rozhodnutie záväzné pre družstvo. To znamená, že intervenientka tvorí nerozlučné spoločenstvo s družstvom podľa § 84 CSP. Ak môže voči

takémuto uzneseníu členskej schôdze podať návrh na neplatnosť podľa § 242 ObZ každý člen družstva, má každý iný člen právo zúčastniť sa tohto konania, hájiť svoje záujmy, predkladať dôkazy a robiť vyjadrenia. V prípade, že by sme akceptovali právne závery najvyššieho súdu, tak ostatní členovia by nemali možnosť sa takéhoto konania zúčastniť, a to najmä v prípade ak by s uznesením členskej schôdze súhlasili a chceli by ho hájiť, pretože pri takomto druhu sporu je vždy žalovaným družstvo a nie členovia, ktorý s uznesením členskej schôdze súhlasia. Dokonca o to viac, keď žalobcovia sú členmi predstavenstva - zastupujú družstvo aj na strane žalovaných. Takýmto zásahom a právnym názorom najvyššieho súdu je zjavne a vážne porušené právo na spravodlivý proces a na zákonný súd, týchto ostatných členov, ktorí nemajú možnosť zúčastniť sa na konaní družstva, ktorého sú členmi, najmä keď družstvo zastupuje žalobca alebo jemu blízka osoba.

Najvyšší súd sa zaoberal len explicitnými ustanoveniami osobitného právneho predpisu a nezohľadnil logiku a účel zákona. Najvyšší súd sa tiež nezaoberal tým, či je uznesenie členskej schôdze záväzné aj pre sťažovateľku a aký dopad by pre ňu malo zneplatnenie tohto uznesenia. V prípade, že by sa tým najvyšší súd zaoberal, musel by dospieť k tomu, že toto rozhodnutie bolo záväzné aj pre ňu ako členku družstva.

Najvyšší súd tiež dôvodil ust. § 260 ObZ, ktoré má podľa neho znamenať, že iné ustanovenia Obchodného zákonníka ako ustanovenia prvej hlavy prvého dielu druhej časti Obchodného zákonníka sa na družstvo neviažu. V tejto súvislosti je nutné upozorniť na výkladovú metódu analógie legis, ktorá hovorí o tom, že pokiaľ zákon nejakú problematiku neupravuje, môže sa odkázať na podobné (analogické) použitie inej normy na daný prípad, v tomto prípade na ust. § 131 ods. 1 a 5 ObZ. Hoci zákonodarca v ust. o družstve neodkazuje na toto ustanovenie ako v ustanovení § 183 ObZ pre akciovú spoločnosť, neznamená to, že by odmietal analógiu použitia tohto ustanovenia pre družstvo. Je evidentné, že explicitné ustanovenie pre daný prípad neexistuje, avšak výkladovými metódami sa dá takéto ustanovenie nájsť. Bolo by nelogické a nespravodlivé, aby spoločníci v spoločnosti s ručením obmedzeným a akcionári v akciovej spoločnosti mali právo podať ako intervenienti dovolanie, ale v prípade družstva by členovia toto právo nemali. Nie je žiadny dôvod na robenie takýchto rozdielov.

Sťažovateľka v súvislosti s interpretačným pravidlom analógie legis poukazuje na nález Ústavného súdu SR zo dňa 17.12.2004, sp. zn. II. ÚS 31/04, z ktorého vyplýva:

„Výklad právneho predpisu nesmie obmedzovať, resp. brániť v reálnom uplatnení základného práva. Medzera v právnej úprave nemôže mať za následok porušenie základného práva.“ (Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2004 - II. polrok, s. 833, ako aj v IV. ÚS 49/2018-32).

Sťažovateľka sa nemôže uspokojiť s konštatovaním najvyššieho súdu, že zákonodarca niečo výslovne neupravil, a tak nemôže hájiť svoje práva pred súdom hoci sa rozhodnutie súdu bude týkať aj jej samej prostredníctvom členstva v družstve...

Sťažovateľkine dovolanie najvyšší súd odmietol z čisto formalistických dôvodov, pričom nevzal do úvahy viaceré podstatné faktory majúce zásadný význam pre posúdenie naplnenia procesných podmienok na oprávnenie podať dovolanie, a to najmä:

- členstvo sťažovateľky v družstve a jej inú nemožnosť hájiť jej práva ako prostredníctvom inštitútu intervenienta,

- využitie analógie legis podľa § 131 ods. 1 a 5 ObZ pre zachovanie a zaručenie práv sťažovateľky,

- možnú diskrimináciu, resp. nerovnosť voči žalobcom, odmietnutie spravodlivosti a práva, aby jej vec bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom...»

9. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„... 1. Základné právo [redacted], [redacted], [redacted] na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 13.12.2019, sp. zn. IObdo/73/2018 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 13.12.2019, sp. zn. IObdo/73/2018 zrušuje a vec v r a c i a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je p o v i n n ý [redacted], [redacted], [redacted], uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 450,28 EUR (slovom: štyristopäťdesiat euro dvadsaťosem eurocentov)

na účet právneho zástupcu [REDACTED], so sídlom...
do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu...”

II.

Relevantná právna úprava

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie veci ústavným súdom

15. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru uznesením najvyššieho súdu.

16. Kľúčová námietka sťažovateľky spočíva v tvrdení, že uznesenie najvyššieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pokiaľ najvyšší súd rovnako ako krajský súd procesné spoločenstvo žalovaného (družstva) a intervenientov (členov družstva) posúdili ako samostatné procesné spoločenstvo podľa § 76 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), a nie ako nerozlučné procesné spoločenstvo podľa § 77 CSP v spojení s § 84 CSP, dôsledkom čoho najvyšší súd dospel k nesprávnemu záveru, že dovolanie proti uzneseniu krajského súdu bolo podané neoprávnenou osobou.

17. Podľa právneho názoru sťažovateľky totiž napriek tomu, že § 242 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „Obchodný zákonník“) na rozdiel od § 131 ods. 5 aj v spojení s § 183 Obchodného zákonníka explicitne ustanovujúcich, že právoplatné rozhodnutie súdu vo veci určenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným, ako aj vo veci určenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia akciovej spoločnosti je

záväzné pre každého, vo veci určenia neplatnosti uznesenia členskej schôdze družstva takúto záväznosť pre každého *expressis verbis* neustanovuje, nepriznanie práva podať dovolanie – mimoriadny opravný prostriedok sťažovateľke (ako členke družstva a intervenientke) proti uzneseniu krajského (odvolacieho) súdu oproti spoločníkom spoločnosti s ručením obmedzeným a akcionárom akciovej spoločnosti (iným porovnateľným skupinám subjektov práva, pozn.) predstavuje neprípustnú diskrimináciu a odmietnutie spravodlivosti.

18. Z uvedených dôvodov sťažovateľka namieta, že uznesenie najvyššieho súdu je príliš formalistické a ústavne neudržateľné.

19. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

20. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania, a preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

21. Ústavný súd preto považuje za potrebné poukázať aj na relevantnú časť odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu:

«... 11. Podľa ust. § 425 CSP, dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77.

12. Podľa ust. § 84 CSP, ak z osobitného predpisu vyplýva, že rozsudok je pre intervenienta záväzný, tvoria intervenient spolu so stranou, na ktorej vystupuje, nerozlučné spoločenstvo podľa § 77.

13. Z citovaných ustanovení vyplýva, že intervenient je oprávnený podať dovolanie len v lom prípade, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo. Vychádzajúc z ustanovenia § 84 CSP intervenient tvorí so stranou nerozlučné spoločenstvo vtedy, ak z osobitného predpisu vyplýva, že rozsudok je pre intervenienta záväzný. Záväznosť rozsudku upravuje Civilný sporový poriadok v ustanovení § 228 ods. 1, podľa ktorého výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre strany a pre tých, ktorí sa stali právnymi nástupcami strán po právoplatnosti rozsudku, ak nie je ustanovené inak. Citované ustanovenie teda odkazuje na určité výnimky, kedy sa záväznosť rozsudku nevzťahuje len na sporové strany, ale aj na iné subjekty, ktorými môžu byť tiež intervenienti. Jedná sa napríklad o situáciu uvedenú v ust. § 228 ods. 2 CSP, podľa ktorého je výrok právoplatného rozsudku o určení vecného práva k nehnuteľnosti alebo o určení neplatnosti dobrovoľnej dražby nehnuteľnosti záväzný aj pre osobu, ktorej sa týka návrh na povolenie v kladu vecného práva k nehnuteľnosti, ak bol návrh podaný v čase, keď v katastri nehnuteľností bola zapísaná poznámka o súdnom konaní. Ďalšie takéto situácie vyplývajú z osobitných predpisov, napríklad zo zákona č. 77005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov, podľa ktorého rozsudok o určení popretej pohľadávky je záväzný voči všetkým účastníkom konkurzného konania (§ 32 ods. 15) alebo (ako uvádza aj dovolateľka) z Obchodného zákonníka, podľa ktorého rozsudok o určení neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným je záväzný pre každého (§ 131 ods. 5), pričom uvedené platí obdobne aj pre akciovú spoločnosť (§ 183).

14. Podľa názoru dovolateľky (podporeného komentárom k Civilnému sporovému poriadku z Nakladateľství C. H. Beck) sa aj v prípade rozsudku vydaného v konaní o určení neplatnosti členskej schôdze družstva, jedna o rozsudok s tzv. rozšírenou záväznosťou, teda taký, ktorý okrem sporových strán (a ich právnych nástupcov) zaväzuje aj

d'alšie subjekty, pričom v posudzovanom v prípade sa má jednať o záväznosť rozsudku voči všetkým osobám, resp. voči každému. Uvedené má vyplývať z ustanovení Obchodného zákonníka, konkrétne z § 242 v spojení s § 260. Ako však správne poznamenal žalovaný, z ustanovenia § 260 Obchodného zákonníka (Použitie predpisov o obchodných spoločnostiach) vyplýva len potreba podporne a primerane aplikovať na družstvo ustanovenia prvej hlavy prvého dielu druhej časti Obchodného zákonníka, čo sú všeobecné ustanovenia o obchodných spoločnostiach, čiže § 56 až § 75, kým v prípade spoločnosti s ručením obmedzeným takáto rozšírená záväznosť rozsudku vydaného v spore o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia explicitne vyplýva z ustanovenia § 131 ods. 5 („právoplatné rozhodnutie súdu podľa odseku 1 je záväzné pre každého“) a v prípade akciovej spoločnosti z ustanovenia § 183 Obchodného zákonníka („o vyhlásení rozhodnutia valného zhromaždenia za neplatné platia obdobne ustanovenia § 131“), v prípade družstva § 242 Obchodného zákonníka (upravujúci podmienky, za ktorých môže súd vysloviť neplatnosť uznesenia členskej schôdze družstva) nepredstavuje ustanovenie, ktoré by bolo obdobou ustanovenia § 131 ods. 5 Obchodného zákonníka. Zároveň ustanovenie § 131 ods. 5 nemožno na družstvo aplikovať ani s odkazom na ustanovenie § 260 Obchodného zákonníka (keďže nejde o ustanovenie prvej hlavy prvého dielu druhej časti Obchodného zákonníka). Podľa názoru dovolacieho súdu z ustanovení Obchodného zákonníka nevyplýva záver, že právoplatné rozhodnutie súdu, vydané v spore o určenie neplatnosti uznesenia členskej schôdze družstva, je záväzné pre každého, leda nielen pre sporové strany, t. j. tých, ktorí v spore vystupujú ako žalobca a žalovaný 60 (SP), prípadne tých, ktorí sa stali právnymi nástupcami strán po právoplatnosti rozsudku.

15. Keďže dovolaním súdom neboli zistené skutočnosti, ktoré by na základe osobitného predpisu zakladali záväznosť rozsudku pre intervenientku, a teda ktoré by medzi ňou a žalovaným, na strane ktorého vystupovala (avšak s protichodným právnym záujmom ako mal žalovaný) zakladali nerozlučné spoločenstvo, dospel dovolací súd k záveru, že v posudzovanom prípade je dovolanie podané niekým, kto na jeho podanie nie je oprávnený. Z uvedeného dôvodu dovolací súd dovolanie intervenientky [REDACTED] [REDACTED] odmietol ako podané neoprávnenou osobou podľa ustanovenia § 447 písm. b/ CSP.

16. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že nemohol prihliadať na námietky dovolateľky, že je jedinou osobou oprávnenou konať za žalované družstvo, preto by prípadný súhlas s podaním odvolania udeľovala sama sebe, čo je nadbytočné, a zároveň, že s ňou nemalo byť konanie ako s intervenientkou, ale ako so štatutárnym zástupcom žalovaného. Dovolací súd predovšetkým poukazuje na to, že ustanovenie § 425 CSP priznáva právo podať dovolanie iba takému intervenientovi, ktorý je v postavení nerozlučného spoločníka. Intervenient, ktorý nemá postavenie nerozlučného spoločníka, toto právo nemá a to ani v prípade, ak by strana, na ktorej vystupuje, s podaním dovolania súhlasila. Zároveň z obsahu spisu vyplýva, že kým na začiatku sporu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] skutočne vystupovali ako členovia štatutárneho orgánu žalovaného, po 12. decembri 2016, kedy bolo súdu prvej inštancie doručené ich podanie označené ako "Návrh na vstup do konania na strane žalovaného" (č. l. 296 a nasl. spisu), už tieto osoby vystupovali vo vlastnom mene, a to ako intervenienti na strane žalovaného. Žiadne z neskorších podaní podpísaných uvedenými osobami, t. j. ani odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II č. k. 22 Cb/70/2013-364 z 24. apríla 2017 nebolo urobené v mene Bytového družstva Vlčie hrdlo. Za žalované družstvo v tom čase konali jeho noví štatutárni zástupcovia [REDAKOVANÉ] ako predseda predstavenstva a [REDAKOVANÉ] ako člen predstavenstva, ktorí boli do týchto funkcií zvolení členskou schôdzou žalovaného družstva dňa 14.06.2016, pričom ako vyplýva z judikátu R 58/2017, právo voliť a odvolávať členov predstavenstva je vo výlučnej kompetencii členskej schôdzy družstva a súd svojim rozhodnutím nie je oprávnený meniť podmienky kreovania štatutárneho orgánu právnickej osoby (v danom prípade predstavenstva družstva), nakoľko tieto sú stanovené zákonom. Súčasne platí, že na uznesenia prijaté na členskej schôdzi družstva je potrebné hľadiť ako na platná až do vyslovenia rozhodnutia o ich neplatnosti súdom. Súdy zúčastnené na rozhodovaní teda nemali žiadny dôvod spochybňovať oprávnenie [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na konanie v mene žalovaného družstva.

17. Keďže dovolanie podala neoprávnená osoba, dovolací súd sa ďalšími dovolacími námietkami nezaoberal, neskúmal ani dôvodnosť podaného dovolania a nerozhodoval ani o návrhu dovolateľky na odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého uznesenia...»

22. Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručujú len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní.

23. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

24. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

25. Ústavný súd zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

26. Právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého sťažovateľka ako intervenientka nie je osobou oprávnenou na podanie dovolania proti uzneseniu krajského súdu, je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd dal jasnú, zrozumiteľnú a vyčerpávajúcu odpoveď na všetky právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, keď okrem iného najmä s poukazom na § 242 Obchodného zákonníka, ktorý síce upravuje podmienky, za ktorých môže súd vysloviť neplatnosť uznesenia členskej schôdze družstva, avšak bez toho, že by explicitne ustanovoval záväznosť právoplatného rozhodnutia (rozsudku) vo veci neplatnosti rozhodnutia členskej schôdze družstva pre všetkých, a tiež aj s poukazom na § 260 Obchodného zákonníka, podľa ktorého, ak sa v tejto hlave neustanovuje inak, použijú sa na družstvo primerane ustanovenia prvej hlavy prvého dielu tejto časti zákona, t. j. všeobecné ustanovenia o obchodných spoločnostiach v rozsahu ustanovení § 56 až §75a Obchodného zákonníka, medzi ktoré § 131 ods. 5 Obchodného zákonníka, ako ani § 183 Obchodného zákonníka, ktorých uplatnenia sa na základe *analogie legis* sťažovateľka dovoľáva, nepochybne nepatria, uzavrel, že z ustanovení Obchodného zákonníka, ako ani z iného osobitného predpisu pre sťažovateľku (intervenientku) záväznosť rozsudku nevyplýva a z tohto dôvodu medzi žalovaným a sťažovateľkou (intervenientkou) nejde o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 v spojení s § 84 CSP zakladajúce jej podľa § 425 CSP právo podať proti uzneseniu krajského súdu dovolanie. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľky odmietnuť.

27. V okolnostiach preskúmvanej veci možno závery najvyššieho súdu považovať za ústavne konformné o to viac, že, ako to najvyšší súd uviedol, na uznesenia prijaté na členskej schôdzi družstva je potrebné hľadieť ako na platné až do vyslovenia rozhodnutia o ich neplatnosti súdom (pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo 47/2015 z 27. októbra 2016 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 58/2017). Ak sťažovateľka bola za predsedníčku predstavenstva družstva zvolená žalobou napadnutým uznesením členskej schôdze družstva 7. januára 2013 a uznesením členskej schôdze družstva 14. júna 2016 tak, ako to uviedol

najvyšší súd, bol na miesto nej za predsedu predstavenstva družstva zvolený [REDACTED], pričom z ústavnej sťažnosti a jej príloh nevyplýva, že by bola sťažovateľka v zmysle § 242 Obchodného zákonníka uplatnila svoje právo domáhať sa vyslovenia neplatnosti aj uznesenia zo 14. júna 2016 samostatnou žalobou, t. j. zákonom predpísaným spôsobom, počas celého (rozhodujúceho) obdobia v trvaní od 7. januára 2013 do 14. júna 2016 sa na žalobou napadnuté uznesenie členskej schôdze družstva hľadelo ako na platné so všetkými právnymi dôsledkami z toho plynúcimi. Totiž neplatnosť tohto uznesenia bola vyslovená až rozsudkom okresného súdu 22. februára 2017.

28. Navyše k naplneniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy dochádza vtedy, ak príslušný zákon umožňuje, aby sa právnická osoba alebo fyzická osoba domáhala svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Tohto práva sa však možno domáhať v súlade s čl. 51 ústavy len v medziach zákonov, ktoré ustanovenia čl. 46 ústavy vykonávajú. Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba uplatní svoje právo v súlade so zákonom ustanovenými podmienkami, orgány súdnej moci majú povinnosť umožniť každému, aby sa uplatnením práva zaručeného čl. 46 ústavy stal účastníkom súdneho konania (II. ÚS 14/01). Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd musí osobe (právnickej aj fyzickej) umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z toho postavenia vyplývajú (II. ÚS 132/02).

29. Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy teda nemá a ani nemôže mať absolútnu povahu. Zákon môže ustanoviť postup, ktorým sa toto základné právo obmedzí, zúži alebo iným spôsobom modifikuje. I pri takomto obmedzení však musí zostať zachovaná podstata práva na prístup k súdu, ktoré je jedným zo závažných aspektov spravodlivého konania pred súdom. Zákonodarca pri obmedzovaní efektívneho prístupu k súdu u porovnateľnej skupiny subjektov práva musí sledovať legitímny cieľ a musí na jeho dosiahnutie použiť také právne prostriedky, ktoré sú k sledovanému cieľu v primeranom vzťahu proporcionality s osobitným zreteľom na podstatu ústavne zaručeného práva na súdnu ochranu, čo ale nie je a ani nemôže byť predmetom prieskumu konania

o tejto ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, ale je vyhradené konaniu o súlade zákonov s ústavou a ústavnými zákonmi podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy. Článok 2 ods. 2 ústavy totiž zaväzuje aj ústavný súd, a preto si senát ústavného súdu nemôže v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v rozpore s ústavnou úpravou (čl. 131 ods. 1 ústavy) atrahovať právomoc pléna ústavného súdu. Ústavný súd je v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy viazaný prezumpciou ústavnosti právnej normy vrátane v preskúmvanej veci relevantných ustanovení Civilného sporového poriadku a Obchodného zákonníka.

30. Vzhľadom na to, že v preskúmvanej veci relevantné zákonné ustanovenia Civilného sporového poriadku sťažovateľke (intervenientke) netvoriacej so žalovaným, na strane ktorého vystupovala, nerozlučné procesné spoločensvo právo na podanie dovolania proti uzneseniu krajského súdu nepriznávajú, jeho odmietnutím ako dovolania podaného neoprávnenou osobou nemohlo dôjsť voči jej osobe ani k odmietnutiu spravodlivosti.

31. O zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

32. Ústavný súd vzhľadom na uvedené nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľkou označených práv a dospel k záveru, že ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená, a preto ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

33. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu